

Paa mange andre Punkter hæver Chydenius sig derimod ikke udover sin Tids Anskuelser. Som et typisk Eksempel kan anføres hans Definition af selve Begrebet „the national gain“. Han forstaar herved Overskudsindførselen, en Oplættelse der i høj Grad er præget af nymerkantilistiske Anskuelser.

Til Slut skal endnu anføres et Træk ved Chydenius — maaske det aller værdifuldeste — hans sociale Medfølelse. Den gennemsynder hans Bog.

Saa ved Siden af, at Bogen er en næsten klassisk klar og enkel Fremstilling af den økonomiske Liberalisme staar den som en Bauta over en Mand, for hvem en Bedring af de „Undertrykte og Forurettedes“ Kaar var Endemaalet for al Stræben.

K. Bjerke.

ARTHUR SALZ: *Macht und Wirtschaftsgesetz*. Leipzig, Berlin 1931 (246 S.).

Denne Studie over Forholdet mellem Magt og Økonomi, hvis Emne hører til Økonomiens vigtigste Problemer, falder til Trods herfor delvis udenfor den nationaløkonomiske Videnskabs Grænser.

Man maa derfor ikke vente her at finde en Uddybning af de herhenhørende Spørgsmaal indenfor Økonomien. De økonomiske Betragtninger i den foreliggende Studie tjener kun som et Middel til at naa til et „overøkonomisk Erkendelsesformaal“. Økonomien er en Tjenerinde i Salz's samfundsfilosofiske og sociologiske Betragtninger over „den skæbnesvangre Dialektik i vort nuværende Samfund, der som i to Brændpunkter forenes i Modsætningen Magt og Økonomi“.

Disse Betragtninger, der — som allerede ovenstaaende Citat vil vise — er præget af ægte tysk Pathos og ikke just udmærker sig ved Klarhed og Korthed, frembyder dog paa mange Steder ikke uinteressant Læsning for den, der beskæftiger sig med politiske Ideer eller Samfundshistorie.

Bogens stærkt filosofiske Karakter fremgaar klart af det uhyre vide Indhold, Forfatteren lægger i Begrebet Magt. Han ligestiller dette paa samme Maade som Max Weber med almindelige abstrakte Begreber som „Frihed“, „Sandhed“ etc., der i hvert enkelt Tilfælde kræver en nærmere Determination og overhovedet først faar Indhold ved at stilles overfor deres Modsætning. I Ordet Magt ligger der derfor en polær Modsætning. „Magt er da den Organisations- og Ordensprincippet modvirkende Kraft, som spontant paatvinger sin Vilje og former Livet efter eget Føje. Magt er Udtrykket for, at det uforudsete,

Paa mange andre Punkter hæver Chydenius sig derimod ikke udover sin Tids Anskuelser. Som et typisk Eksempel kan anføres hans Definition af selve Begrebet „the national gain“. Han forstaar herved Overskudsindførselen, en Oplættelse der i høj Grad er præget af nymerkantilistiske Anskuelser.

Til Slut skal endnu anføres et Træk ved Chydenius — maaske det aller værdifuldeste — hans sociale Medfølelse. Den gennemsynder hans Bog.

Saa ved Siden af, at Bogen er en næsten klassisk klar og enkel Fremstilling af den økonomiske Liberalisme staar den som en Bauta over en Mand, for hvem en Bedring af de „Undertrykte og Forurettedes“ Kaar var Endemaalet for al Stræben.

K. Bjerke.

ARTHUR SALZ: *Macht und Wirtschaftsgesetz*. Leipzig, Berlin 1931 (246 S.).

Denne Studie over Forholdet mellem Magt og Økonomi, hvis Emne hører til Økonomiens vigtigste Problemer, falder til Trods herfor delvis udenfor den nationaløkonomiske Videnskabs Grænser.

Man maa derfor ikke vente her at finde en Uddybning af de herhenhørende Spørgsmaal indenfor Økonomien. De økonomiske Betragtninger i den foreliggende Studie tjener kun som et Middel til at naa til et „overøkonomisk Erkendelsesformaal“. Økonomien er en Tjenerinde i Salz's samfundsfilosofiske og sociologiske Betragtninger over „den skæbnesvangre Dialektik i vort nuværende Samfund, der som i to Brændpunkter forenes i Modsætningen Magt og Økonomi“.

Disse Betragtninger, der — som allerede ovenstaaende Citat vil vise — er præget af ægte tysk Pathos og ikke just udmærker sig ved Klarhed og Korthed, frembyder dog paa mange Steder ikke uinteressant Læsning for den, der beskæftiger sig med politiske Ideer eller Samfundshistorie.

Bogens stærkt filosofiske Karakter fremgaar klart af det uhyre vide Indhold, Forfatteren lægger i Begrebet Magt. Han ligestiller dette paa samme Maade som Max Weber med almindelige abstrakte Begreber som „Frihed“, „Sandhed“ etc., der i hvert enkelt Tilfælde kræver en nærmere Determination og overhovedet først faar Indhold ved at stilles overfor deres Modsætning. I Ordet Magt ligger der derfor en polær Modsætning. „Magt er da den Organisations- og Ordensprincippet modvirkende Kraft, som spontant paatvinger sin Vilje og former Livet efter eget Føje. Magt er Udtrykket for, at det uforudsete,

det overaskende sker og sætter sig igennem. Magt er den Kraft, som bevirker Forandringen og danner det nye, det egentlig skabende Princip etc. . . .“ (pag. 37). Magten indrubriceres derfor under de dynamiske Fænomener (p. 61). Man vil forstaa, at man for at operere med den Slags Begreber, maa have større Plads end den, der er afstukket for den økonomiske Tænken.

Bogens interessanteste Afsnit omhandler Statens Stilling i det nuværende Samfund. Forfatteren peger her — selvom det ikke sker udtrykkelig — tilbage paa „de gode gamle Dage“, da Staten tronedede i ophøjet Majestæt. Med Tidens Gang er Staten gaaet tilbage baade i Magt og i Ophøjethed. „Magten er blevet profaneret, kommercialiseret, den er blevet højst uinteressant og borgerlig.“ Naar man f. Eks. ser hen til den tyske Stats Villighed til at betale fallerede Bankers Underskud i den senere Tid, kan man godt forstaa, at en Mand som Salz, hvis Tanker ikke rækker videre end det bestaaende Tyskland, stiller det Krav, at Staten, for at bevare sin egen Værdighed og Respekt, ikke maa beskæftige sig med økonomiske Forhold.

Typisk for Salz's Tænkemaade er hans Paavisning af Kapitalismens religiøse(!) Karakter. Det foregaar (omend med nogle flere Ord) saaledes: Religion = Tro, Tro = Tillid; Tillid er (hvad næppe nogen vil benægte) af største Betydning for alle Handelsforhold og for alle økonomiske Dispositioner, ergo er det karakteristiske for Kapitalismen, ikke den rationelle økonomiske Overvejelse, men det irrationelle: Religionen.

Uden at noget politisk Standpunkt er udtalt eller nogen politisk Idé kritiseret, mærker man, at gennem denne Bog taler det gamle, nationale, monarkiske Tyskland.

Jørgen Dich.

Beretning om Dansk Byplanlaboratoriums Virksomhed i 1930. Kbhvn. 1931. 79 Sider.

Dansk Byplanlaboratoriums Aarsberetning, hvis sidste Aargang fremtræder i stærkt forøget Omfang, bør kunne gøre Regning paa Interesse udover den Kres, der direkte har Forbindelse med Laboratoriet, idet langt den største Del af Beretningen optages af en Række Artikler med Emner hentet fra de forskellige Dele af Byplan-Arbejdets omfattende Interesseomraade. Beretningen for 1930 indeholder en Afhandling af — saavidt en ikke specielt Sagkyndig kan bedømme det — meget instruktiv Art om Bygningslovgivningen og de derhen hørende Problemer